

Refik Engin (Tekirdağ Kılavuzlu Köyü)

1.En büyük nedenlerin başında, göç olaylarıbirinci sırada yer almaktadır.Bu göçler hele zorunlu olarak yapılmışsa beraberinde bir çok sorunuda yanlarında getirmiştir. Halk arasında 93 harbi diye bilinen 1877 yılında Osmanlı devleti ile Rusya arasında yapılan savaş sonrası yaşanan büyük göç nedeni ile bir çok kişinin kaybolmasına,ailelerin dağılmasına neden olmuştur. Değişik mekanlarda yaşayan aynı kabile mensuplarının yeniden yeni yerlerinde değişik bir yapılanmıya gitmek zorunda kalışları etkenler arasında sayılabilir.Çeşitli yörelerde gelen aynı kabile halkının değişik mekanlardan gelenleri farklı gibi görüp ayrıcalıklı çıkardıkları bilinmektedir. Aynı kabile mensubu olmakla beraber yaşadıkları yerin etkisi ile bazı farklılıkları olan köy halkları yeni yerlerinde töre uygulamalarında zorluklar yaşamışlar.Bu nedenle doğan sorunların zaman içerisinde bir takım aksilikleri yaratmadan çözümlememesi aieleler arasında çözümlere yol açmıştır.Öyleki aynı yöre gelenleri diğer yöre gelenleri ile kız alış verişini bile ilk zamanlarda yapama mışlar.Buna birde ikinci tarikatın mensuplarının (Amuca Kabilesin de) birbirlerinden kız alıp vermemeleri soğukluklara yol neden olmuş.Çözümler başlangıçta hep basit nedenler ile başlamış sonradan basit olarak görülen sorun çözülememiş.

2.Mezhep ve tarikat ayrılığı nedeni ile toplumların bir birilerini tanımamaları evlilik bağlarının kurulmasına geciktirmiş kapalı toplum olmalarını sağlamıştır.Buna örnek olarak Amuca kabilesini verirsek şuan kabileyi üç gurupta tanımlamak gerekmektedir.Bektaşiler,Şeyh Bedreddiniler,ve sünnile şenler olarak bu gün de bir arada yaşamaktadırlar.Öyleki yaptığım araştırmalar da bu kabilenin bireylerinin tam olarak birbirlerini tanıdığı söylenemez. Böyle olunca basit nedenlerle akrabalıkların uzaması bağlılıkları azaltmıştır.İleri gelenlerin,sözü geçenlerin bu durma müdale etmesi gerekirken tam tersi davranarak kötülüklere yol açılmıştır.

3.Tarikat liderlerinin ve yardımcı kadrolarının olgun kişilerden olmayışları benlik ile birliği birbirinden ayırt edememeleri önemli nedenler arasında sayılabilir.Ayrıca tarikat bünyesinde makam sahibi olanların makamlarının kıy metini bilmemeleri , ciddi olarak bu işi gönülden yapmamalarıda etkenler arasındadır.

4.Gelişen dünya şartlarına göre tarikat kurallarının topluma uyarlanmasında ve uygulamasında , gerekli düzenlemele rin zamanında yapılmamasından doğan rahatsızlıkların giderilememesinden dolayı bir çözüm bulunamaması etkenlerin arasında yer almıştır.

5.Tarikat liderlerinin seçilmesinde hatır gönül kırmamak için ehli yerine layık olmıyanların getirilmeleri bundan doğan ikliklerin başlangıçta daha önlenememesi tarikata ve içinde bulunduğu toplumlara zararlı olmuştur.

6.Soya dayanan tarikatlarda ehli yerine evladiye kuralının geçerli olduğu toplumlarda ,bunu zaman şartlarında idrak edemiyenlerin çıkardığı hoş nutsuzlukların giderilememesi kuralın tam olarak halk tarafından bilinmemesi ,gönülsüz kişilerin de bunu fırsat bilerek bulundukları topluma telafisi olmayacak zararlar getirmiştir.

7.Tarikat kurallarının iyi bilinip uygulanamaması nedeniyle yapılan yanlış uygulamaların bilerek veya bilmiyerek uyarlanmak istenmesi nedeni ile çıkan rahatsızlıklarınçözüm yerine uygulamanın savunulması tatsızlıklara yol açmıştır.

8.Zaman içerisinde ekonomik olarak aynı toplumların günün şartlarının fark lılığı ile zengin fakir toplumu oluşması, zengine ve fakire akrabalara farklı davranılması toplum yapısını olumsuz etkilemiş ve etkilemektedir.

9.Gelişen dünya düzenin etkisiyle aile yapılarının bozulması oluşmaktadır. Aile içi bağlarının zayıflaması büyük küçük tanınmaması itikatların ve inanaç ların zayıflaması,saygının azalması en büyük etkenlerin başında gelmektedir.

10.Bazı tarikatların kendi toplumlarından veya köylerinden birini tarikat lideri Mürşit (Baba)olarak seçmemeleri Dışardan gelecek liderlere göre uygulama ya gitmeleri uzaktan kumanda ile yönetilme durumuna düşmeleri ,bu uygulama

ya seyir kalmaları olumsuz olmuş ve hala da olmaktadır.

Bektaşiliğin Babagan kolu lideri merhum Dedebaba SALİH BEDREDDİN NOYAN şahsen benimde bulunduğum muhabbette " En iyi Mürşit Sizin en yakınınızda olanıdır," demişti.

Bu tür uygulamaların zaman içerisinde orada bulunan ocakların kapanmasına toplumun yozlaşmasına yol açmaktadır.Ulaşımın zor olduğu dönemlerde bu tür uygulamanın etkisiyle bir çok ocaklar kapanma noktasına gelmiştir.Kendi bünyesinden yetişenlere itibar edilmeyişi ıdışardan gelene itibar olayı tüm Trakya tarikatlarının bünyesinde yaşanan kötü bir uygulamadır.Bu tür uygulamaların günümüzde bırakılması gerekmektedir.Kapanan ocaklarda genel durum hiç te iç açıcı durumda değildir.

11.Tarikat mensubu kişilere ve köylere ayırım yapmaksızın yapılan kötü muameleler yalan iftiralar ve çirkin yakıştırmalar ne yazık ki aydın diye bilinen bir çok kişiler de bilerek veya bilmiyerek katılmaktadır.tarikat mensubu kişilerin ve ailelerin kötü gösterilmesi ve bildirilmesi dolayısıyla tarikat ehlilerin kapalı toplum düzenine itilmesine yol açıyor.Laiklik kavramının bazı toplumlarca ve kişilerce bilinmemesi ve kabullenememesi bu tür kavramların doğmasına sebep olmuştur. Yüz yıllardır devam eden karalama kampanyalarının yerleştiği zihinlerden koparılıp bir türlü atılamaması , bunun neticesinde kendinin savunma gereksimini duymayan tarikat ehlilerinin duyarlılığı karşı tarafa tam olarak anlatılamamıştır.Daha doğrusu bunu anlatmak istediklerini pek sansanmıyoruz. Bu tür konuları tarafsız araştırmaların yapmacıktan uzak sade bir dil ile kamu oyuna anlatmak istememişlerdir.Bu tür araştırma yapanların büyük çoğunluğu halkın söylediklerini değil duymak istediklerini yazmayı uygun görmüşlerdir. Tarikat ehlilerinin kendilerini tanıttıkları bir uygulamaya gitmemeleri, kendileri karşı tarafın haklı olduğu kanatını yerleştirmiştir.Ayrıca kendilerini savunacak kişilere karşı duyarsız ve ilgisiz olmaları güvensizlik ortamını bir türlü aşamamaları ,sataşmalar sessiz kalmaları etken olmuştur. Yüzyılların getirdiği güvensizlik ortamının hala günümüzde kaldırılamaması haklı olduğu halde haksız durumunda görünmesi bir bakıma yalnızlığa itilmelerine yol açmıştır. Devlet tarafından bizzat bu toplumlara uygulanan ayrıca lıkların ,baskıların güven duygusunu yok etmiştir.Tarihte verilen fetvaların hiç bir dayanağa gerçeğe gerekçe vermeden kişisel çıkarlar uğruna yapılmış bunlara örnek sayılabilir. İftira ve çirkin yakıştırmaların bu toplumları ezilen sinen bir görünüm içerisine sokmuştur. Bu zemini Osmanlı Devleti bizzat hazırlamış ve uygulamıştır.Tarikatların gizlilik ilkesi yanlış yorumlara yol açmıştır.tarikatların verdiği hoş görünümün karşı taraf kişilerince yanlış olarak algılanması olayları daha da büyümüşür.Olaylar azalacağına daha da büyümüşür. Bunun en belirgin örneğini Sivas ve İstanbul olaylarında gördük.Halkların cahil oluşu o zaman şartlarında çirkin yakıştırmaların doğru luğuna inanmalarına yol açmıştır. Zaman içerisinde cahillikten olduğuna inandığımız olayların bu günün şartlarında da olması ise bazı kişilerin mevki ve makamlarını kaybetmeme korkusundan başka bir şey değildir. Yüzyıllardır bazı kişilerin kolay kazanç kapıları gelir kaynakları azalınca veya azalacağına inandıkları an hiçbir şeyi gözleri görmez oluyor. Katliamlar çoğu zaman tarihe baktığımızda bizzat devlet eli ile yapılmış.Bu günde böyle kişilerin Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunmaları utanç vericidir.

12.Ehli Beyt Tarikat mensuplarının ibadethaneleri ve ardından zaman zaman tarikatların kapatılması tarikatların kötü, olduğu izlenimi vermiştir.Ehli Beyt tarikatlarının kötü olduğu ,kötüye gittiği şeklinde yorumlanmıştır.

Toplumlara ve liderlerine yapılan kötü eziyetlerin hala belleklerden silinme mesi kuşaktan kuşağa aktarılması nedeni ile soğuk luklar devam etmektedir.

Bu eziyetleri kınayanların yanında savunanlarında olması işi daha da zorlaştırmıştır.İkinci Mahmud'un tarikatları kapattığı devirde yaptığı eziyet ler den birini o zamanın Şeyh Bedreddin'i Babalarından Seyyit Abdal Emir Ali ye yapılan eziyet şu şekildedir.Ateşte kızdırılmış demir çemberi başına koyarak al işte taç diye uygulatmış.Bektaşilerin liderlerinin başlarına giydikleri başlığa TAÇ denilir.Bu tür uygulamaları kabul edecek bir sünni düşünmek dahi istemiyoruz.

13.Zamanla Ehli Beyt tarikatlara ve mensuplarına baskılar o kadar artmış ki buna zamanın devlet yetkilileri de dahil olunca can derdine düşen halk bu uygulamalar neticesinde tarikatlarını bırakmak zorunda kalmışlar.Ama istenilen tür şeriatıda hiçbir zaman kabul edememişler.Sorunları bununla da bitme miş.Adlarının gelicekte kötü anılmaması ve kötülük görmemesi için geleneğini,inancını bırakanları bu seferde eski tarikat üyeleri döneklik ile suçlayarak dışlamışlardır.Deyim yerinde ise iki arada bir derede kalmışlar.

Ayrıca bu değişime ramen sünni toplumlardan hiç bir değişiklik olmamıştır.Bu uygulama üçüncü bir gurubu yaratmış oluyor.Bu toplum eski toplumunu kınıyor, fakat yeni katıldığı toplum da onu kabul etmeyip kınamaktadır.

Bu olay günümüzde yurt dışında doğan gurbetçi çocuklarının durumuna çok benzemektedir.Her iki toplumun dışında üçüncü bir toplum kuşağı yaratılmıştır.Görüş ayrılığı ve toplum düzeninde değişmelere yol açmıştır.

14.Tarikat içinde ehli olmıyanların barınması veya bunların barınmasına göz yumulması ,bu kişilerin hareketlerinin toplumca kabul edilmemesine ramen meydanların (Trakyada Ehli Beyt tarikatlarının toplantılarına verilen ad) ehli ye rine yozlaşanlara açılmasından dolayı ikiliklerin yaşanmasına neden olmak tadır.Bu olayda huzur bozulması yaşanmaktadır. Bu tür kişilerin meydanlardan tez zamanda atılması ,akraba , zengin,fakir ayrımının yapılmaması gerekme mektedir.İyile rin yerine kötülerin bulunduğu ortamda ikiliklere yol açacağından bizlere daima zararlı olacaktır.

15.Savaşlar nedeni ile okuma yazma bilenlerin azalması tarikat liderlerinin ve yardımcılarının

uzun yıllar savaşlarda bulunmaları veya hayatlarını kaybetmeleri yolların kesintiye (Tarikatların) uğramasına neden olmuştur.Yeni yetişen lerin bazı bilgilerden ve tecrübelerden yoksun olmaları itikatları zorlaştırmıştır.

16.Kıtlık yılları ve salgın hastalıklardan dolayı toplumlar birbirinden belli bir ara uzaklaşmak zorunda kalmış. Bu arada çok değerli kişiler hayatlarını kaybetmişler. Ekonomik olarak çöken topluma manevi çöküntülerinde yüklenmesi ile millet olarak zarar görmüşüz.

17.Türkiye cumhuriyetinin kuruluşunun ardından tekke ve zaviyelerin kapatılması millete bazı çıkarıcılar tarafından yanlış aksettirilmiş.O zamanki kana atın artık Ehli Beyt tarikatlarına bu rejimde de yer yok imajı verildiği sanılmış. Yeni düzende bu tür toplumlara hoş görüşle bakılmıyacağı sanılmış.Çıkarıcı olanlar millete amaçlarına göre anlatınca tarikat mensubu kişilerin yeni bir huzursuzluklar yaşayacağı inancı oluşmuş.düşüncelerde bazı değişiklikler mecburen oluşmuş.

18.Cumhuriyetle beraber ekonomik yaşantılarını meslekleri dolayısıyla değişik toplumlara ,kültürlere karışanların birbirinden uzaklarda ikamet etmeleri zorunluluğu,zaman içinde meydana adabını ,töresini unutturmuş.İtikat ve inançlarının yozlaşmasına veya değişmesine neden olmuştur. Bunda sorumlu oldukları görevlerin yanı sıra,bulundukları ortamın durumuda büyük etki etmiştir.Köylerden büyük şehire gidenler çevresinin baskısından dolayı belli yörelerde yeniden yapılanmaya çalışmışlar, ve hala çalışmaktadırlar.

Farklı yörelerde olanlar ise durum daha da karışık bir hal almış.Ne geldiği ortama nede eski yaşantısına dönebilmiş olması ruhi çöküntülere yol açmıştır.

19.Liderlerin topluma ve toplumlara etkisi azalmış ,halkın kendi arasında saygı ve sevgisi buna paralel gitmiştir. Büyük küçük tanınmaz hale gelmiş.Kuşaklar arasındaki görüş farklılığının ortadan kaldırılamaması etken olarak zararlı olmuştur.Liderlerinin bazı hatalarının toplumca hoş görülmemesi millet gözünde o kişinin saygısını azaltmış.İkiliğe baş göstermiş.Zamana ayak uyduramayan ehli hareket etmeyen liderde olsa topluma karşı gelmesi bağışlanamaz ,bağışlanmamıştır.Birleştirici olacakların ayrılıkçı olmaları geride gelenlere kötü örnek olmuş.

20.Sınır köylerimizde arazilerin yakınına kadar sokulan askeri alanların zaten kıraç olan kısıtlı arazilerin daha da azalmasına yol açmıştır.Buna paralel geçim şartları da bozulmuştur.genelde

tarikah ehlieleri Osmanlı zamanında göz den uzak gönülden ırak olmuş.Canını böyle kurtarabilmiş. Tahsil yapması ticaretle uğraşması önlenerek sürü gibi güdülmek istenmiş.Bunu başa ramadıklarını söylersek yalan söylemiş oluruz.Bu gün de bazı art niyetli kişiler o günlerin hayali ile bazı tezgahlar hazırlamaktadırlar.Mecburi devlet eli ile göçler halkı olumsuz etkilemiş. Yeni göçlerde sataşmalar eskiyi aratır olmuş. Hiç olmasa köylerinde onlara sataşanı yoktu.Yeni gelenleri eskiden tanıyanlar varsa daha yeni yerlerine ayak basmadan zehirlerini akıtmıya başlamış lar.Bilinmiyen toplumlara gidenlerin durumlarıda ötekilerden farklı olmamış. Dini etki yanında birde tutucu çevrelerde ekonomik olarak zorluklarla aşamak zorunda kal mışlar.dağılmalrına yol açmış,kalanlarında aksi tesirden dolayı yozlaşmalar hızlanmıştır.

21.Büyük göç sonrası göçlerle bir miktar kabile mensubu bazı dış devletlerde ikamet etmek zorunda kalmışlar.Parçalanen aileler ekonomik yönden güçleri bölündüğü için zayıf lamış .Zengini fakir olmuş.Bu gün bir çok köyümüze gidip sorduğumuzda 93 göçü evveli Babasının veya dedesinin durumunu sorsanız çoğu şu sözleri söyli yecektir.

Soyumun sürülerinin tarlalarının olduğu halde Türkiye ye geldiklerinde bir çift öküzü bile alamıyacak hallere düştüklerini söylüyorlar. Amucaların gerçekten Bulgaristan'daki köylerinde ekonomik yönden çok iyi oldukları bilinmekte imiş.Zaten bu nedenle en çok köylerimiz civarlarında baskılar olmuş.Bu yörelerin o zamanda % 70 nin Türk olması da onları rahatsız ediyorlarmış.Fakir hale düşenler toplumda eski sevgi ve saygıyı kaybetmişler.Toparlanmaları çok uzun yıllar almış.Bazıları ise dağılarak birbirlerinden uzaklara yerleşmişler. Üzerlerinden bu ezikliğı ömürleri boyunca atamadıkları gibi gelen kuşaklarıda etkilemiş.

22.Tarikah liderlerinin belli bir merkezde bulunması sonucu uygulama ve idare şeklinde bir takım aksaklıklara yol açmış. Geleneklerin bozulması başlamış. Tarikah bünyesindeki makamlara gelecekte seçilecek kişilerin belli sevilere

yuka rıya çıkamamaları veya çıkmak istememeleri bazı sakıncaların doğmasına neden olmuştur.Bu gün hala günümüzde bu tür görevleri üslenenlerin ilkokul seviyesinde olması düşündürücüdür. Bu kişilerin bu görevlerde yaşadıkları zorluklar ve feda karlıklar maddi yönü ile değil manevi yönü ile değeren dirilmelidir.Onların bu hizmetlerinden dolayı onlara minnettarız.Yazımızın başın dan beri anlatımıya çalıştığımız nedenlerle bu yola lider kadrolarına zengin ve tahsil li kişilerin talib olmaması olumsuz etkendir.Rahatını ve etrafının baskısını düşünen bu tür kişiler acaba kendilerine saygı duyuyorlarmı? Yinede bu türün dışında tahsilli ve zengin kimselerin lider kadrolarında hiç yer almadığı söylenemez.Ama ne yazık ki büyük çoğunluk bu fikir ile gitmektedir. Bunun yanı sıra tahsilli tarikah ehli kişilerin meslekleri dolayısıyla belli bir yerde bulunamamaları çevre faktörünün de oluşmasına yol açması ile engel teşkil etmiştir.

23.Yakın zaman içinde miras meselelerinin de tarikatlar da zararlı neticeler yarattığı görülmektedir.

24.Zaman içinde Osmanlı ve bir çok devletin de Tarikat kökenli Ehli Beyt mensuplarına baskıları ve eritme politikaları olmuştur.Bunu yakın zamanda Bulgaristan ,Yunanistan Arnavutluk ve Romanyada görülmüştür.Hala Bulgaris tanın izlediği planlı maksatlı politikası olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Toplumların içki durmunu bilen maksatlı olarak bu tür yerlere yönelten devletler 1950 yılından sonra doğan nesillerin üzerinde aile bağları ve birliği yok etmiştir. 1989 yılı Bulgaristan göçünde gelenlerin 40 yaşı altında ve civar yaştakilerden sonraki nesil Türk töresi ile hiç bir ilişkileri yoktur.Aşırır şekilde içkiye alışmışlar ve zor olmyan işlere yönelmişlerdir.

Zamanla sadece kendi bünyesinde kan bağı oluşturan tarikat toplumların cumhuriyetin kurulması ile kendi toplumu ile kan bağına büyük önem vermiş.Bu gün Trakya da tarikat kökenli kabileler zaman içinde oluşan akrabalıklardan dolayı evlenmelerini diğer tarikatlardan yapmaya başlamışlar.Bir dönem sonra yine eski yönteme dönmüşlerdir.

25.Gününmüz de bir çok gencimiz mensubu bulunduğu kabile dışından evlen miye başlamıştır.Bunlardan bazıları tahsilli olmasına ramen Ehli Beyt tari katlareına karşı soğuk olmaları tarikat kökenli gençleri etkilerken töreden atadan uzaklaştırmış.Aslini neslini bilmediği gibi neslinide unuttur olmuşlardır.Tahsilin her şeyi hallettiğne inarak büyüklük kurgusunua kapılmalarına yol açmıştır. Yazımızın başından beri dilimizin döndüğünce bazı etkenleri anlatmaya çalıştık.Bu etkenler haricinde daha bir çok etkenin olabileceğini umuyoruz.Bu tür toplumların tahsil durumlarını ve ekonomilerini düzel medikleri sürece bu tür sıkıntıları yaşamıyacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

26.Padişahlar döneminde bilhassa Yavuz Sultan Selim ve 2.ci Mahmut dönemlerinde uygulanan kötü muameleler sonucunda pek kişi inancından dolayı can vermiş veya işkenceler görmüştür.

27.Türkiye Cumhuriyeti kurulunca yeni latin Alfabesine geçilince eski kayıtlar ve el yazmaları yeni Türkçeye çevrilememiştir.Halâ böyle el yazmalarına raslıyoruz.Hatta eski nefes defterlerinin bile eski yazı okuyanlara güvenmediklerinden dolayı bir kenarda durmaktadır.Çok eski el yazmalarındaki ağdalı Farsça ve Arapça kelimeler bu gün tam olarak bilinmediğinden anlamları anlatılamamaktadır.

İlk zamanlar Kur'anı Kerim Türkçeye çevrilemediğinden bunu geçim kaynağı gören bazı kişiler Kur'anı Kerimi Türkçe okumak günah diyerek günümüze kadar gelen bu çirkin kampanyayı sürdürmüşler.Bu tür el yazmalarını bu düşüncede olanlara vermemişlerdir.

Pek çok el yazmasında bazı kişilerce toplatılıp yakılmış, bazılarında can korkusu yüzünden bizzat kendileri yok etmişler.Bazı el yazmalarında yangınlarda su baskınlarında yok olmuştur.Halen bazı kişilerin ellerinde var olanlarda değerlendirilememiştir.Tekkelerin kapatılmasından sonra bazı kişiler bu tür el yazmalarını tekkelerden alarak kendi özel kütüphanelerine koymuşlar veya bir çoğunu az bir para karşılığında bazı yabancı ülkelere satmışlardır.kendi kültürümüzü ve inancımızı yabancı devletlerin kütüphanelerinde aramak zorunda kalıyoruz.

Dileğimiz zaman içerisinde TÜRK toplumunda hoş görünün yayılacağına,itikatlı toplumların yaratılacağına inanıyoruz. NE BİLSİN BİLMİ YEN BİZİ BİLENLERE VE BİLDİRENLERE SELAM OLSUN.

Ben gelmedim davi için

Benim işim sevi için

Dostun evi gönüllerdir

Gönüller yapmıya geldim.

Bu konu Nefes Dergisinin 1996 yılı mart ayı 29 .sayısında yayımlanmıştır . yazıya gerekli bazı ilaveler yapılarak yeniden derlenip toplanmıştır.